

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

9-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafroz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

Raupov Xolmamat Rashidovich, Xaitova Olmaxon Saidovna

O'ZBEKISTONDA KON-METALLURGIYA SOHASI TARAQQIYOTIDA BERUNIY

ILMIY METODOLOGIYASINING O'RNI 13-19

Muminov Ulmas Ravshanqulovich

QADIMGI TURKIYLARDA DAVLATCHILIK AN'ANALARI 20-30

Azamatova Gulmira Bayirbekovna

MEHNAT MIGRATSIYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI:

XALQARO STANDARTLAR VA MILLIY QONUNCHILIK 31-37

Absalom Ziyadullayevich Xujanazarov

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SURXONDARYO VILOYATIDA

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR 38-43

Allamuratov Shuxrat Ashurovich

BUXORO AMIRLIGINING ICHKI SAVDO-TRANZIT ALOQALARIDA

AMUDARYO SUV YO'LINING O'RNI 44-49

Sabirov Mansurbek

AMUDARYO SOHILI BO'YLAB XALQARO KARVON YO'LIDA RIVOJLANGAN

O'RTA ASR VA SHAHARLARI SAHIFASI 50-53

Matnazarova Mohira Uktamovna

KO'CHMANCHI CHORVADORLAR CHORVACHILIK XO'JALIGINING

SHAKLLANISH OMILLARI 54-59

Shukurillayev Yunus Asrorovich

BUXORO AMIRLIGIDA HARBIY UNVON VA MANSABLARGA TAYINLANISHIGA

OID HUIJATLAR TAHLILI (QO'SHBEGI DEVONXONASI ARXIVI HUIJATLARI ASOSIDA)..... 60-67

Esanova Nilufar

O'ZBEKISTONDA XALQARO MUNOSABATLARNING USTUVOR YO'NALISHLARI

VA ULARNING SANOAT RIVOJLANISHIDAGI BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI 68-73

Jumayev Abdumo'min Fayziyevich

IBN SINONING ASH-SHIFO ASARINING ISLOM VA YEVIROPA FALSAFASIGA TA'SIRI 74-82

Pardaxol Normamatova Ochildiyevna

MUSTAQILLIK YILLARIDA SURXONDARYO VILOYATINING

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI XALQARO HAMKORLIGI 83-87

Elboyeva Shaxnoza

O'ZBEK OLIMALARINING XALQARO ILM-FAN, MADANIYAT RIVOJIGA

HAMDA FAN VA TEXNIKA TARAQQIYOTIGA QO'SHGAN HISSALARI 88-94

Джаббарова Юлдуз Джуманиязовна

РОЛЬ ИСТОРИИ МЕДИЦИНЫ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ

ИДЕНТИЧНОСТИ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ В МЕДИЦИНСКИХ ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА 95-100

Tuyev Fazliddin Erkinovich

2009–2011-YILLARDA BUXORO, SAMARQAND, NAVOIY SANOATIDA

O'SISH VA XALQARO HAMKORLIK DINAMIKASI 101-104

<i>Жураева Камола Сайфиддиновна</i> КАСПИЙСКИЙ РЕГИОН ВО ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ УЗБЕКИСТАНА	105-109
<i>Abdujabborov Kamoliddin</i> QADIMGI BAQTRIYA VA AVESTO JAMIYATI DAVRI QISQACHA TAHLILI	110-115
<i>Mamanov Abdurahim Abduhakimovich</i> TEMURIYLAR VA ULARDAN KEYINGI SULOLALAR DAVRIDA DINIY HOKIMIYATNING KUCHAYISHI (SABABLAR VA NATIJALAR)	116-122
<i>Xolmatov Shukurillo Ziyoviddin o'g'li</i> INGLIZ TILLI TADQIQOTLARDA ILK O'RTA ASRLAR MARKAZIY OSIYO TARIXINING O'RGANISH BOSQICHLARI	123-128
<i>Djurayev Baxtiyor Rajaboyevich</i> O'ZBEKISTON IJTIMOIIY-IQTISODIY HAYOTIDA AYOLLARNING O'RNI VA GENDER TENGLIGI MASALALARI (TARIXIY-IJTIMOIIY TAHLIL 1991-2025-YY)	129-136
<i>Matyagbov Toyirjon Sultanbayevich</i> JANUBIY OROLBO'YI HUDUDIDA NEOLIT DAVRI KULOLCHILIGIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	137-140

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Султанова Дина Файзрахмановна</i> ОБЩЕНАУЧНАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ИСТОРИЧЕСКОГО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗМА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ ОТРАСЛИ КОНЕВОДСТВА НА ТЕРРИТОРИИ СОВРЕМЕННОГО УЗБЕКИСТАНА	141-153
<i>Shodmonov Abduvohid Farxod o'g'li</i> O'ZBEKISTON TARIXIY YODGORLIKLARINI RAQAMLI TURIZM ORQALI SAQLASH VA RIVOJLANTIRISH	154-157

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Otamuratov Sarvar</i> YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI: XALQARO TAJRIBA ASOSIDA YANGI TASHABBUSLAR VA QONUNGA TAKLIF ETILAYOTGAN MUHIM QO'SHIMCHALAR	158-164
<i>Tashanov Abduxoliq</i> BUZG'UNCHI G'OYA VA BUZG'UNCHI FAOLIYATNING SHAKLLANISHIDA SALBIY TARBIYA VA ATROF-MUHIT TA'SIRI	165-171
<i>Raxmatova Xolidaxon Xolikovna</i> XOJA AHROR VALIY MUROSAGA OID QARASHLARINING FALSAFIY MOHIYATI	172-178
<i>O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna</i> ABDULXAMID SULAYMON O'G'LI CHO'LPONNING BADIY-ESTETIK MEROSI	179-183
<i>Yazdonov Ulug'bek Tashmurotovich</i> TA'LIM VA TARBIYA – JAMIYATNI MA'NAVIY-MADANIY DEFORMATSIYALASHUVDAN SAQLOVCHI OMILDIR	184-189
<i>Абдуллаева Махбуба Нуруллаевна, Жалалова Гулбахор Одилжоновна</i> КОГНИТИВНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ НАУКИ В IX – XII ВЕКАХ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	190-197

<i>Rasulov Hakim Mamanovich</i> DAVLAT VA JAMIYAT O'ZARO ALOQADORLIGINING SIYOSIY-INSTITSIONAL TAHLILI	198-201
<i>Azamova Sitora Ayonovna</i> O'ZBEKISTON ZAMINIDA EKOLOGIK MADANIYATNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	202-206
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> FUTUROLOGIK TAFAKKURDA SUN'IY INTELEKTNING NAMOYON BO'LISHI	207-212
<i>Namazova Yulduz Muzaffarovna</i> RAQAMLI SIVILIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY TA'LIMNING STRUKTURAVIY-FUNKSIONAL JIHATLARI	213-217
<i>Abdurazoqov Gulmurod Musurmonqulovich</i> MAFKURAVIY OMILLARNING YOSHLAR KAMOLOTIGA TA'SIRI NAMOYON BO'LISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	218-224
<i>Tojibayev Baxromjon Turabayevich</i> "PREKARIAT" TUSHUNCHASINING GENEZISI: ETIMOLOGIYA, FALSAFIY-IJTIMOYIY ANGLASH	225-229
<i>Tursunova Laylo Ergashevna</i> TILAB MAHMUDOVNING ADABIY ESTETIK QARASHLARINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI	230-235
<i>Филиппов Ольгерд Александрович</i> ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ТРАДИЦИЯ В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ОБЩЕСТВА	236-244
<i>Chorieva Madina Aliyevna</i> INKLYUZIV TAFAKKUR — JAMIYATNING BARQAROR RIVOJLANISHINING FALSAFIY ASOSI	245-249
<i>Zakirova Nigora Xalmaxammatovna</i> AXBOROT MAKONIDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH JARAYONINI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH IMKONIYATI	250-254
<i>Primov Baxriddin Abdiraxmonovich</i> AXBOROT IMPERIALIZMI TAHDIDLARI	255-261
<i>Karimov Zafarbek Ataboyevich</i> TA'LIM TIZIMINI SOTSIOLOGIK-FALSAFIY TAHLIL QILISHDA GUMANITAR YONDASHUVLAR	262-267
<i>O'razov Bobir Baxtiyorovich</i> IJTIMOIY DAVLAT HAQIDAGI G'ARBONA QARASHLAR: FALSAFIY-ILMIY TAHLIL	268-272
<i>Shaydullayev Normamat Sherkuziyevich</i> RAQAMLASHGAN JAMIYAT SHAROITIDA INSON QADRI VA ONG EVOLYUTSIYASI	273-278
<i>Tursunova Olmos Fayziyevna</i> YOSHLAR HUQUQIY ONGI VA MADANIYATINI YUKSALTIRISHNING MA'NAVIY TARBIYA JARAYONIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI	279-284
<i>Turaeva Sanobar Khalimovna</i> EASTERN EDUCATION - THE IMPORTANCE OF UPBRINGING IN THE FORMATION OF HUMAN QUALITIES IN YOUNG PEOPLE	285-287

<i>Jo'rayev Akram Namozovich</i> EKSTREMIZM G'OYALARIGA QARSHI KURASHDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH MEXANIZMLARINING PSIXOLOGIK VA FALSAFIY ASOSLARI	288-291
<i>Taylyakova Feruzahon Sultanovna</i> GLOBALASHUV - MA'NAVIYATNI ANGLASH OMILI	292-296
<i>Toxirov Abdumalik Ashurali o'g'li</i> MAHALLA VA OILADA YOSHLAR AXLOQINI ME'YORLASHTIRISHNING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI	297-302
<i>Sherboboyev Muxriddin, Javlonbek Hafizullayev</i> KARL POPPERNING BILISH FALSAFASIGA OID QARASHLARI	303-307
<i>Nasriddinov Faxriddin Xalmamatovich</i> AXBOROT VA AXBOROT TIZIMLARINING FALSAFIY TAHLILI	308-314
<i>Ochilov Husan</i> MILLIY AN'ANA VA MODERNIZATSIYA UYG'UNLIGINING FALSAFIY TAHLILI	315-321
<i>Madaminov Nasimjon</i> MILLIY MUSIQIY MEROS ASOSIDA YOSHLARNING ESTETIK DIDI VA TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING FALSAFIY JIHATLARI	322-326
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdammovna</i> MEHNAT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH SOHADAGI XORIJIY TAJRIBALAR	327-331
10.00.00 - FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Narmuratov Zayniddin Radjabovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SCIENCE/ILM KONSEPTLI FRAZELOGIK BIRLIK LARNING LINGOMADANIY XUSUSIYATLARI	332-337
<i>Payzibayeva Madinaxon Sobirjon qizi</i> INGLIZ XALQ ERTAKLARI OBRAZLARINING BADIY XUSUSIYATLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	338-342
<i>Axmedov Anvar Botirovich</i> NEMIS TILI TIZIMIDA O'ZLASHMA NEOLOGIZMLARNING ROD KATEGORIYASIGA EGA BO'LIH MASALASI	343-347
<i>Djabbarova Shoiri Baltayevna</i> ETNOGRAFIK REALIYALARNING LINGVISTIK XUSUSIYATI	348-351
<i>Genjemuratov Yaqipbek Baxriyatovich</i> FELETONNING JANR SIFATIDA ANIQLASH MUAMMOLARI	352-355
<i>Tadjiyeva Mastura Fayzullayevna</i> INGLIZ MAQOLLARIDA "LOVE" KONSEPTINING VOQELANISHI	356-360
<i>Qurbonova Gulnoza Abduholiq qizi</i> GIDRONIMLARNING STRUKTUR-SEMANIK TAHLILINING XUSUSIYATLARI	361-364
<i>Ayimbetova Shyirin Jabbar qizi</i> BOLALAR ADABIYOTINING POETIK-FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI: YOSH PSIXOLOGIYASI, DIDAKTIKA, AKSILOGIYA	365-371
<i>Ruziyeva Nasiba Kenjayevna</i> O'ZBEK TILIDAGI IBORALARNING SEMANTIK XUSUSIYATLARI VA FRANSUZ TILIGA TARJIMASI	372-375

<i>Бабаева Зарина Сайфуллаевна, Фёдорова Арина Максимовна</i> ГЕЙМИФИКАЦИЯ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА	376-385
<i>Xushmatatova Aminaxon</i> LINGUOCULTURAL FEATURES OF SPEECH INTENTION IN THE DISCOURSE OF ENGLISH AND UZBEK DRAMATIC WORKS	386-392
<i>Saparniyazova Sarbinaz Baxtiyarovna</i> THE INFLUENCE OF CONTEXTUAL FACTORS ON THE PERCEPTION OF THE PRAGMATICS OF APOLOGY IN ENGLISH AND UZBEK	393-397
<i>Adxamova Shirin Farhodjon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA EMOTSIONAL HOLATNI IFODALOVCHI KOLLOKATSIYALARNING QIYOSIY TADQIQI	398-401
<i>Машарипова Валентина</i> ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ ВЕРБАЛИЗАЦИИ ПАРАЛИНГВИСТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ В ПОРТРЕТНЫХ ОПИСАНИЯХ В АНГЛИЙСКИХ И РУССКИХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТАХ	402-405
<i>Abduqahhorova Gulnoza Abduvahobovna</i> RUS VA O'ZBEK TILLARIDAGI IQTISODIY ANGLISIZMLARNING SINTAKTIK XUSUSIYATLARI	406-411
<i>Raxmonova Yulduz Xusanovna</i> ADABIY ASARLARDA IJTIMOIIY FOJIAVIYLIKNING ESTETIK TALQINI	412-417
<i>Ayimbetova Damekhan Maksetbay qizi</i> ADABIYOTDA ANIMALISTIK JANR VA RAMZIY OBRAZLAR BO'YICHA OLIV BORILGAN ILMIY TADQIQOTLAR	418-427
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Фазилов Фарход Маратович</i> УГОЛОВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДИПФЕЙКОВ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	428-439
<i>Zokirov Sherzod Ilxom o'g'li</i> FUQAROLAR MUHOJIRATLARI BILAN ISHLASH BO'YICHA CHET EL DAVLATLARI TAJIRIBASI: QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL	440-448
<i>Rakhmonov Tolib</i> ISSUES OF DETERMINING THE CIVIL LEGAL STATUS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN UZBEKISTAN	449-454
<i>Sobitxonov Joxongir Zunnurxon o'g'li</i> ISLOM BANKLARI FAOLIYATIDA "FATVO SHOPPING" AMALIYOTI VA UNING OLDINI OLISH BO'YICHA HUQUQIY MEKANIZMLAR	455-462
<i>Mamatmurodov Farrux Farhod o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA SUKUKNI RIVOJLANTIRISH: HUQUQIY ISLOHOTLAR, INFRAUZILMA, MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR	463-472
<i>Юнусов Достонбек Анваржон угли</i> ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ПРАВОВОГО РЕЖИМА ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	473-481

<i>Uteniyazov Keulimjay Kuanishbayevich</i> JINOYAT PROTSSESSIDA AYBLOV FUNKSIYASINI AMALGA OSHIRUVCHI SUBYEKTLARNING HUQUQIY MAQOMIGA OID MUAMMO VA YECHIMLAR	482-489
<i>Xidirov G'anisher Tojimurodovich</i> TEZKOR-QIDIRUV FAOLIYATI USTIDAN SUD NAZORATINING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI	490-499
<i>Baxronov Ravshan Rashid o'g'li</i> SUN'IY INTELLEKT VA INSON HUQUQLARI: NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLAR	500-504
<i>Усмонов Малик</i> ОТСЛЕЖИВАНИЕ И ЗАМОРАЖИВАНИЕ НЕЗАКОННО ПОЛУЧЕННЫХ АКТИВОВ: СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПОДХОДОВ	505-510
<i>Abdusatarov Jaloliddin Sharafutdin o'g'li</i> RAQAMLI AKTIVLAR BILAN BOG'LIQ NIZOLARNI HAL QILISHNING MUQOBIL USULLARI	511-517
<i>Islomqulova Shohsanam Vahobjon qizi</i> TIBBIYOT XODIMINING KASBIY JAVOBGARLIGINI SUG'URTALASHDA SUG'URTA TOVONI, SUG'URTA PULI VA SUG'URTA MUKOFOTI TUSHUNCHALARINING MOHIYATI	518-524
<i>Ibodullo Xayrullo Jaxongir o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORIJIY DAVLATLAR SUDYALARINING KONSTITUTSIYAVIY-HUQUQIY MAQOMI	525-530
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Xolmatova Ziroatxon Anvarovna</i> BO'LG'USI PEDAGOGLARDA NOSTANDART TESTLARNI TUZISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJ TAJRIBASI	531-534
<i>Mamajonova Gulnoza Karimovna</i> AXLOQIY VA ESTETIK TARBIYA INTEGRATSIYASINING PEDAGOGIK ASOSLARI	535-539
<i>Gulomova Komila Maxamatjanovna</i> TA'LIMDA FAOL O'QITISH METODLARINING SAMARADORLIGI: TAJRIBA VA TAHLIL	540-544
<i>Berdiyeva Nilufar Berdiyev qizi</i> BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHI –PEDAGOGLARINING IJODIY KOMPETENSIYALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA SHAKLLANTIRISH TAMOIYILLARI	545-549
<i>Фадлиева Амина Ильхамовна</i> ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ПЕДАГОГИКА КАРЛА РОДЖЕРСА И ЕЁ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ	550-556
<i>Rajabov Eldor Erkinovich</i> THE ROLE OF PEER REVIEW TO IMPROVE WRITING EFFECTIVELY AMONG EFL STUDENTS	557-561
<i>Jumagulova Aziza Abduljalil qizi</i> BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK BOSQICHIDAGI DZYUDOKILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI JISMONIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH USLUBIYATI	562-573

<i>Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi</i> "MOTIVATSION YONDASHUV" HAMDA "KREATIV FIKRLASH" TUSHUNCHALARINING MAZMUN VA MOHIYATI	574-578
<i>Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi</i> BO'LAJAK CHET TILI O'QITUVCHILARINI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA PRAGMATIK MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	579-585
<i>Hamroyeva Robiya Sherali qizi</i> KELAJAK PEDAGOGLARINING TANQIDIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR	586-591
<i>Tug'anboyeva Zamiraxon Shuxratbek qizi</i> TALABA KURASHCHI QIZLARNING KUCH CHIDAMLILIGINI MAXSUS MASHQLAR ORQALI OSHIRISH METODIKASI	592-598
<i>Sadritdinova Dinora A'zamjon qizi</i> WEB ILOVALARNI LOYIHALASHGA OID KOMPETENTLIK VA UNI RIVOJLANTIRISH	599-602
<i>Солохиддинова Фазилатхон Мухиддин кизи</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ УСВОЕНИЯ ГРАММАТИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ	603-611
<i>Ниязова Регина Рустамовна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ КАДРОВ В ОБЛАСТИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА	612-615

Received: 2 October 2025
Accepted: 15 October 2025
Published: 25 October 2025

Article / Original Paper

CHANGES IN THE HEALTHCARE SECTOR OF SURKHANDARYO REGION UNDER THE CONDITIONS OF NEW UZBEKISTAN

Absalom Ziyadullayevich Khujanazarov,
Termez State University of Engineering and Agrotechnologies,
Doctor of Philosophy (PhD) in History
E-mail: xujanazarovs@tersu.uz

Abstract. This article highlights the progress of reforms in the healthcare sector in recent years in our country, particularly in the Surkhandarya region. It examines the changes in the material and technical base of medical institutions in the region and the transition of the regional healthcare system to a new model.

Keywords: healthcare system, medical sector, private clinics, material and technical base, mobile polyclinic.

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SURXONDARYO VILOYATIDA SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR

Absalom Ziyadullayevich Xujanazarov,
Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti,
tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqolada so'nggi yillarda mamlakatimizda, jumladan, Surxondaryo viloyatida sog'liqni saqlash sohasidagi islohotlarning borishi, viloyatdagi tibbiyot muassasalarining moddiy-texnik ta'minotidagi o'zgarishlar hamda viloyat sog'liqni saqlash sohasining yangi tizimga o'tilishi yoritilgan.

Kalit so'zlar: sog'liqni saqlash tizimi, tibbiyot sohasi, xususiy klinikalar, moddiy-texnik ta'minot, mobil poliklinika.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI9Y2025N04>

Kirish. Yangi O'zbekiston sharoitida inson qadri va salomatligi yo'lida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli islohotlar asosida tibbiyot tizimida ham ulkan o'zgarishlar amalga oshirildi. Surxondaryo viloyat sog'liqni saqlash tizimi ham tamomila yangi bosqichga qadam qo'ydi. Jamiyatda inson qadri ulug'lanishi hamda pandemiya davri saboqlaridan olingan xulosalar asosida tibbiyot tizimi tubdan isloh qilishga kirishildi. Shu asosda yurtimizda ixtisoslashgan tibbiyotni rivojlantirish borasida muhim qadamlar tashlandi. Shu asosda mamlakatimizda aholiga birlamchi tibbiy sanitariya yordami ko'rsatishning sifati, samaradorligi va ommabopligini oshirish hamda tibbiyot xodimlarining jamiyatdagi o'rni maqomini kuchaytirishga erishildi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Mamlakatimizda sog'liqni saqlash tizimi tarixiga doir bir qator ilmiy maqolalar va boshqa ishlar nashr etilgan. Bunda ayniqsa, B.Umrzoqov, A.Qodirov, N.Xo'jayev, Sh.Iskandarova va G.E.Mo'minovalarning izlanishlari diqqatga sazovordir. Mustaqillik yillarida sog'liqni saqlash tizimini o'rganishga bag'ishlangan bir qator dissertatsiya ishlari ham himoya qilindi. G.E.Mo'minova, M.D.Maxsumov, N.F.Rasulov,

S.A.Djumanov, O.R.Ochilova, A.Xujanazarov kabilarning dissertatsiya ishlari shular jumlasidandir.

Maqolada umumiy qabul qilingan metodlar – xolislik, tarixiy tahlil, qiyosiy-mantiqiy tahlil, xronologik ketma-ketlik, xolislik tamoyillari asosida yangi O'zbekiston sharoitida Surxondaryo viloyatida sog'liqni saqlash sohasidagi o'zgarishlar bayon etilgan.

Muhokama va natijalar. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan inson salomatligi muhofaza qilish, tibbiyot muassasalarining moddiy texnika bazasini rivojlantirish hamda aholiga ko'rsatilayotgan tibbiy xizmatda sog'lom raqobatni rivojlantirish, nodavlat tibbiyot muassasalarining moddiy texnika bazasini mustahkamlashga e'tibor qaratilmoqda. Xususi tibbiyotni rivojlantirish va uning moddiy texnika bazasini rivojlantirish maqsadida kam foizli kreditlar ajratilishi, bo'sh turgan binolarni "0" qiymatida tadbirkorlarga berilishi, yer uchastkalarining ajratilishi, ushbu sohaning rivojlanishiga katta yo'l ochib berdi. Jumladan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 23-dekabrda "Xususi tibbiyot tashkilotlarini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha shart-sharoitlarini yaratish to'g'risida"gi PQ-3450-sonli qaroriga asosan 2 mln. kredit hisobiga 200 dan ortiq yuqori texnologiyali zamonaviy tibbiy apparaturalar keltirildi [1].

Tibbiyotning rivojlanishida malakali kadrlarning o'rni beqiyosdir. Jumladan xususi klinikalarda faoliyat olib borayotgan 23 nafar mutaxassislar Hindiston, Turkiya, Rossiya va Janubiy Koreya singari mamlakatlarda endoxirurgiya, neyroxirurgiya, onkologiya, urologiya yo'nalishlarida malakalarini oshirib kelishdi. Buning zamirida viloyat aholisining Respublika poytaxtiga yoki chet ellarga chiqish ehtiyojini kamaytirmoqda, hamda davlat tibbiyot muassasalariga tushayotgan jami tibbiy xizmatlar yuklamasining 50-60 foizi, diagnostika ishlarining 75 foizlik ulushi xususi tibbiyot muassasalari zimmasiga to'g'ri kelmoqda [2].

Ahamiyatli tomoni mamlakatimiz Prezidentining 2017-yil 1-aprelda PQ-2863 sonli qaroriga muvofiq xususi klinikalarning soliq imtiyozlaridan tejalgan mablag'i aholining himoyaga muhtoj qatlamiga bepul tibbiy xizmatlar ko'rsatishga yo'naltirishi belgilanishi sababli, aholining ushbu qatlamiga ham belgilangan tartib asosida malakali tibbiy xizmatlar ko'rsatib kelinmoqda.

2018-yilda Qumqo'rg'on tumanidagi "Mehrigiyo medmex" (Hindiston) qo'shma korxonasi, 2019-yilda "Alles Sagliq Gpoup" MChJ (Turkiya) Termiz shahrida 2,5 mln. AQSh dollarlik investitsiya jalb qilish hisobiga zamonaviy innovatsion texnologiyali apparatura bilan jihozlangan laboratoriya yo'nalishida, (3 nafar xorijiy mutaxassis, 22 nafar mahalliy xodimlar), 2020-yildan "Avisenna International Hospital" (Afg'oniston) qo'shma korxonalari faoliyat olib borishmoqda [3]. Viloyatdagi yirik xususi diagnostika va davolash markazlariga xorijiy mamlakatlar fuqarolari ham murojaat qilishib tibbiy xizmatlardan bahramand bo'lishmoqda, jumladan 2018-yil davomida 558 nafar, 2019-yilda 647 nafar, 2020-yilda 401 nafar chet el fuqarosiga xususi klinikalar tomonidan tibbiy xizmatlar ko'rsatilgan [3].

Viloyat aholisiga 34 ta tibbiyot muassasalari statsionar xizmat ko'rsatadi. Ularda jami 7 711 ta o'rin mavjud bo'lib, ularning 7 039 tasi (91,3 foiz) budjet o'rinlarni tashkil etadi, jami o'rinlarda 324 748 nafar (jumladan budjet o'rinlarida 310 085 nafar) bemorlar davolangan. Statsionarlardagi budjet o'rinlarda 2019-yilda 52 281 ta 2020-yilda esa 42 693 ta jarrohlik amaliyotlari o'tkazilgan. Ularda 3255,0 shtat ajratilgan bo'lib, ta'minot 2842,0 ya'ni 87,9 foizni tashkil etadi [3].

Prezidentning tashabbusi bilan Surxondaryo viloyatiga Respublika markazidagi klinikalarida faoliyat olib borgan olim va malakali mutaxassislarning viloyatimizga rahbar sifatida yuborilgan 11 nafar yuqori malakali shifokorlar tomonidan bir qator ijobiy ishlar amalga oshirildi.

Respublika ixtisoslashtirilgan onkologiya va radiologiya ilmiy amaliy tibbiyot markazi Termiz filialida ko'ks oraliq'i va o'pka sohasidagi o'smalarning jarrohlik amaliyotini o'tkazish, Viloyat ftiziatriya va pul'monologiya markazida umurtqa sili kasalliklarini ilg'or texnik jarrohlik yo'li bilan davolash hamda Respublika ixtisoslashtirilgan ko'z mikroxirurgiyasi ilmiy amaliy tibbiyot markazi Termiz filialida katarakta kasalligini davolashning "oltin standarti" fakoemulsifikatsiya usuli bilan davolash yo'lga qo'yildi. Viloyat ko'p tarmoqli tibbiyot markazida KFB tomonidan jami 7 mlr 960 mln. 168 ming so'mlik 86 turdagi tibbiy apparaturalar keltirildi.

Respublika onkologiya va radiologiya ilmiy amaliy tibbiyot markazi Surxondaryo filialiga 590,0 ming dollarlik Gamma-terapevtik radioterapiya apparati keltirilishi hisobiga 100ga yaqin bemorlarning Respublika markazi va Buxoro viloyatlariga qatnovi yakun yasaldi. Ushbu yuqori texnologiyali apparatning uzluksiz ishlashini ta'minlash maqsadida 2 nafar mutaxassislar Belarusiyada 1 nafari esa Avstriya davlatida o'z malakalarini oshirib kelishdi. Shu bilan bir qatorda IFA analizatori, UZI, raqamli rentgen, endoskopiya va digitayzer kabi apparatlar keltirilib, muassasaning moddiy texnika bazasi mustahkamlandi.

Viloyatda ijtimoiy soha kasalliklarini davolash hamda profilaktikasi bilan shug'ullanadigan muassasalarning moddiy texnika bazasi yildan yilga yaxshilanib bordi. Jumladan viloyat ftiziatriya va pul'monologiya markaziga oxirgi 2-yilda 64,7 mlrd. so'mlik tibbiy apparaturalar jumladan 1 dona bioximik analizator, 1 dona kislorod konsentratori, 2 dona mikroskop Frimo star ILED-1, 1 dona avtoklav 1 dona ko'p funksional monitor, 1 dona yuqori chastotali xirurgik apparat, 13 dona pul'soksimetrklar kabi apparatlar keltirildi. Shu bilan bir qatorda mahalliy budjet hisobidan 400,0 mln. so'mlik ta'mirlash ishlari amalga oshirilib, 1,7 mlrd. so'm mablag' hisobiga laboratoriya binosi qurildi hamda 395 mln. so'mga 1 dona maxsus assenizatsion avtomobil xarid qilindi [4].

Viloyatda tuberkulyoz mikobakteriyalarning ikkinchi qator dorilarga (ftorxinolon va aminoglikozidlar) sezgiriligini aniqlash maqsadida MGIT laborator tibbiy apparati o'rnatildi, bu o'z navbatida patologik materiallarni Respublika ixtisoslashtirilgan ftiziatriya va pulmonologiya ilmiy amaliy tibbiyot markaziga yuborishning va natijasini uzoq muddat davomida kutish kabi qiyinchiliklarning oldi olindi. Buning zahirida 2018-yilda 947 ta sil kasalligi aniqlangan bo'lib, 100 ming aholiga nisbatan kasallanish 36,1 ni tashkil qilgan, o'tgan 2017-yilga nisbatan 1,7 promilliga kamaygan. 2020-yilda esa 655 nafar sil kasalligi aniqlangan bo'lib, 100 ming aholiga nisbatan kasallanish 24,6 ni tashkil qilgan, etgan bu esa 2018-yilga nisbatan 11,5 promilliga kamaygan [4, 30-34-varaq].

Tibbiyot xodimlarining izlanishlari hisobiga oxirgi yillarda yangi innovatsion texnologiyali "Umurtqalar tanasini nekroektomiyasi, orqa miyani dekompressiyasi, titan piromesh setka va autosuyak bilan spondilodezlash" bilan 172 nafar bemorda hamda "Sonchanoq va tizza bo'g'imlariga total endoprotezlash" tashxisi bilan 15 nafar bemorda jarrohlik amaliyotlari yo'lga quyildi. Bu o'z navbatida bemorlarning Respublika markaziga qatnovining oldi olindi. Zamonaviy MGIT laborator tibbiy apparati 2019-yilda viloyat markaziga o'rnatildi,

tuberkulez mikobakteriyalarning ikkinchi qator dorilarga (ftorxinolon va aminoglikozidlar) sezgirligini aniqlash imkoniyati yaratildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Surxondaryo viloyatiga har bir tashrifi davomida viloyat aholisining sog'lig'ini muhofaza qilish, davolash-profilaktika muassasalarining moddiy texnika bazasini mustahkamlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. 2017-2020-yillar davomidagi to'rt marotaba amalga oshirilgan tashrifida sog'liqni saqlash sohasi bo'yicha jami 41 ta topshiriqlar berilgan. Jumladan aholiga ko'rsatilayotgan ixtisoslashtirilgan xizmatni yanada rivojlantirish maqsadida 2017-yil 10-11-fevral kunlari Surxondaryo viloyatiga tashrifida viloyat perinatal markazi negizida Respublika ixtisoslashtirilgan ko'z mikroxirurgiya ilmiy amaliy tibbiyot markazi Termiz filialini tashkil etish topshirig'i berilib investitsiya dastur doirasida 7,5 mlrd. so'm mablag' ajratilib to'liq rekonstruksiyadan chiqarildi hamda sog'liqni saqlash vazirligining № 630 sonli buyrug'i va Termiz shahar hokimining Q-57-sonli qaroriga asosan 2019-yilning yanvar oyidan 70 o'rinli Respublika ixtisoslashtirilgan ko'z mikroxirurgiya ilmiy amaliy tibbiyot markazi Termiz filiali tashkil etildi.

Ushbu tashrifda olis tuman va qishloqlarga oftalmologik xizmatni yaxshilash maqsadida "Mobil oftalmologik poliklinika" tashkil etish topshirig'i ijrosi zamirida Isuzu rusumidagi avtobus platformasida ushbu mobil poliklinika tashkil etilib, hozirgi kunda viloyatning olis tuman va qishloqlarida tibbiy ko'riklar tashkil qilingan.

Bemorlarning Respublika markaziga qatnovini kamaytirish maqsadida filialda teletibbiyot tizimi yaratilib Markaz bilan og'ir va murakkab bemorlarga diagnostika va davolash masalalarida masofada konsiliumlar tashkil etildi.

Bemorlarga ixtisoslashtirilgan xizmatni yaxshilash, muassasaning moddiy texnika bazasini mustahkamlash maqsadida 2019-yilda 526 ming AQSh dollarga yuqori texnologiyali tibbiy apparaturalar keltirilishi hisobiga Optik kogerent tomografiya, Ultratovushli biomikroskopiya, Ultratovushli diagnostika, Kompyuterli perimetriya, Gonioskopiya, Pnevmonometriya, Avtorefraktometriya, kuz tubini fundus linza orqali tekshirish o'tkazilishi zamirida ambulator tekshirish uchun Toshkent shahriga bemorlarni yuborish 90 foizga kamaydi [5].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 10-fevral kuni Surxondaryo viloyati hokimligida o'tkazgan yig'ilishining (EDO—21/1-39,16.02.2017 y, 18-son) bayonnomasi hamda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 7-apreldagi 191-sonli qaroriga asosan Termiz shahridagi sobiq viloyat ko'z kasalliklari shifoxonasi o'rnida 17,4 mlrd. mablag' hisobiga rekonstruksiya qilinib, qayta qurilgan viloyat perinatal, aholi reproduktiv salomatlik hamda viloyat "Ona va bola" skrining markazlari tashkil etildi.

Markazning to'laqonli faoliyat ko'rsatishi hamda uning moddiy texnika bazasini mustahkamlash maqsadida yuqori texnologiyali tibbiy apparaturalar bilan jihozlandi. Markazda neontologiya xizmatini to'g'ri tashkil etish hamda tumanlar bilan aloqaning uzviyligini ta'minlanganligini hisobiga 2016-yilda tirik tug'ilgan 4 533 nafar chaqaloqlardan muddatidan oldin tug'ilgan 539 (11,8 foiz) nafari, 2020-yilda esa 3 768 nafar tirik tug'ilgan chaqaloqlardan 867 (23,3 foiz) nafariga markaz chaqaloqlar reanimatsiyasi va xasta chaqaloqlar bo'limlarida ixtisoslashgan malakali tibbiy yordam va parvarish ko'rsatilganligi sababli go'daklar o'limining kamayishiga erishilgan [7].

Viloyat perinatal markazi chaqaloqlar bo'limida tirik tug'ilgan chaqaloqlarning barchasiga gemorragik kasalliklarning oldini olish uchun "vital K" qo'llanilishi, 1000,0 gramgacha tug'ilgan chaqaloqlarning respirator distress sindromini davolash maqsadida "Kurosuf" dori vositasining ishlatilishi amaliyotga tatbiq qilingan va natijada 1000,0 grammgacha tug'ilgan chaqaloqlardan 2016-yilda 3 nafar, 2017-yil 6 nafar, 2018-yil 6 nafar 2019-yilda 7 nafar, 2020-yilda 9 nafari yashab qolgan [8].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 10-11-fevral kunlar tashrifida berilgan topshiriqlardan biri "Viloyat bolalar ko'p tarmoqli tibbiyot markazi uchun qo'shimcha bino qurish va zarur tibbiy asbob-uskunalar bilan jihozlash" deb ko'rsatib o'tilgan. Hozirgi kunda viloyat bolalar ko'p tarmoqli tibbiyot markazning yangi zamonaviy 5 qavatli 17.5 mlrd. so'mga bino barpo etilgan [9].

2017-yilga tashrif ijrosi doirasida viloyat ko'p tarmoqli tibbiyot markazi negizida 40 o'rinli urologiya va 10 o'rinli "Sun'iy buyrak" apparati mavjud bo'lgan gemodializ bo'limiga ega Respublika Ixtisoslashtirilgan ilmiy amaliy tibbiyot markazi Surxondaryo filiali tashkil etilib 2018-yil 14-avgustda ishga tushirildi [10].

Davlat-xususiy sheriklik loyihalari, autorsing xizmatlarini tashkil qilish bo'yicha Surxondaryo viloyati Sog'liqni saqlash boshqarmasi tomonidan 2020-yilda Davlat-xususiy sheriklik asosida 6 ta loyiha Sog'liqni saqlash vazirligiga ko'rib chiqish uchun yuborilgan. Shundan 2 ta loyiha bo'yicha bitim tuzilib, ish boshlagan. 3 ta loyiha tayyor holga keltirilib bitim tuzish arafasida, 46 ta davlat tibbiyot tashkilotlarida autorsing xizmatlari tashkil etilgan [11].

2021-yilga 3 loyiha: 1.Sherobod tumani, Chorbog' mahallasi, Xujaikon sanatoriysi negizida 8,0 mlrd.so'm investitsiya kiritib, tibbiy diagnostika va davolash markazini tashkil qilish; 2. Denov tumani tibbiyot birlashmasiga qarashli Vodiy MFYda, 10 sotix yer ajratilib, tadbirkor tomonidan 2,5 mlrd. so'm investitsiya kiritib, tibbiy diagnostika va davolash markazi tashkil etish; 3.Uzun tumani tibbiyot birlashmasiga qarashli 2 qavatli yuqumli kasalliklar shifoxonasining eski binosini tadbirkor tomonidan 5,5 mlrd. so'm investitsiya kiritib, tibbiy diagnostika va davolash markazini tashkil etish bo'yicha takliflar sog'liqni saqlash vazirligiga taqdim etildi [11].

Viloyat ko'p tarmoqli tibbiyot markazida 2019-2022-yillar oralig'ida aholiga tibbiy xizmat sifatini yaxshilash va qo'shimcha sharoitlar yaratish, zamonaviy murakkab va kam invaziv davolash diagnostika amaliyotlarini maqsadida bir qancha ishlar amalga oshirildi. Jumladan; markazning poliklinika qismida joriy ta'mirlash o'tkazilib zamonaviy asbob-uskunalar bilan (UZD, LOR kombayn, Rentgen apparat) keltirilib ishga tushirildi. KBW taraqqiyot banki tomonidan markazni 18 mlrd. so'mdan ortiq zamonaviy asbob-uskuna va tibbiy jamlanmalar bilan ta'minlanishi natijasida markazda diagnostik va davolanish amaliyotlari sifatini oshirishga imkon tug'ildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 4-oktyabrdagi "Xirurgiya xizmatini transformatsiya qilish, hududlarda jarrohlik amaliyotlari sifatini oshirish va ko'lamini kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5254-sonli qarorining 3-ilovasi 18-bandida markaziy hududiy filiallarini zarur asbob-uskunalar va onlayn rejimda ma'lumotlar uzatish imkonini beradigan aloqa xizmati bilan ta'minlash topshirig'i berilgan. Ushbu topshiriqqa binoan Respublika Moliya vazirligidan 969.0 mln, so'm Viloyat hokimligidan 969.0 mln, so'm jami 1938,0 mln, so'm mablag' ajratilib 6 turdagi tibbiy asbob-uskunalar xarid qilindi [12].

Shunday qilib, so‘nggi yillarda sog‘liqni saqlash tizimida muhim o‘zgarishlar amalga oshirildi. Ushbu ishlar zahirida voha ahlining salomatligini saqlash, kelajak avlodni sog‘lom va barkamol etib tarbiyalash ustuvor vazifa etib belgilangan.

Xulosa. Xulosa tariqasida qayd etish mumkinki, yangi O‘zbekiston g‘oyasining bosh maqsadi inson qadri va odamlarga munosib turmush sharoitini yaratishdan iborat. Ushbu muqaddas g‘oyani amalga oshirishda inson salomatligi muhim o‘rin tutadi. Odamlarning sihat salomatligini ta‘minlash sog‘liqni saqlash tizimini jahon andozalari asosida isloh qilish, tibbiyot xodimlarini malakasini muntazam ravishda olib borish hamda jahon mamlakatlari meditsina muassasalari bilan hamkorlikni yo‘lga qo‘yish, shu asosda viloyat sog‘liqni saqlash tizimini jahon andozalari asosida rekonstruksiya qilish zamonaviy tibbiyot jihozlarini olib kelish, sohani malakali mutaxassislar bilan ta‘minlash borasida anchagina amaliy ishlar bajarildi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. “Surxon tongi” gazetasi. 2011-yil yanvar.
2. Surxondaryo viloyat sog‘liqni saqlash boshqarmasi joriy arxivi, 2019 y. 110-yig‘ma jild. 50-54-varaq.
3. Surxondaryo viloyat davlat arxivi. 77-fond, 3-ro‘yxat, 126-ish, 89-varaq.
4. Surxondaryo viloyat sog‘liqni saqlash boshqarmasi joriy arxivi. 2018 y. 110-yig‘ma jild. 25-varaq.
5. Surxondaryo viloyat davlat arxivi. 77-fond, 3-ro‘yxat, 131-ish, 112-varaq.
6. Surxondaryo viloyat davlat arxivi. 77-fond, 5-ro‘yxat, 126-ish, 91-92-varaq.
7. Surxondaryo viloyat davlat arxivi. 77-fond, 5-ro‘yxat, 145-ish, 90-varaq.
8. Surxondaryo viloyat sog‘liqni saqlash boshqarmasi joriy arxivi. 2020 y. 113-yig‘ma jild. 43-varaq.
9. Surxon tongi gazetasi. 2017-yil 27-oktabr.
10. Surxondaryo viloyat hokimligi Iqtisodiyot va statistika boshqarmasi. 10.01.2020 y. 125-bet.
11. Surxondaryo viloyat sog‘liqni saqlash boshqarmasi joriy arxivi. 2020 y. 110-yig‘ma jild. 54-62-varaqlar.
12. Surxondaryo viloyat davlat arxivi. 77-fond, 5-ro‘yxat, 126-ish, 110-varaq.
13. Хужаназаров А.З., Алламуратов Ш.А. Система здравоохранения в Узбекистане: проблемы и реформы //Бюллетень науки и практики. – 2021. – Т. 7. – №. 2.
14. Хужаназаров А.З., Алламуратов Ш.А. Реформы в системе здоровья Узбекистана в последние годы //Наука, техника и образование. – 2021. – №. 1 (76). – С. 19-23.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).